

Ds Jaco Zuurmond

Exaudi 2017 – ook wel zondag ‘weeskind’ genoemd – de zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren
Openbaring 4, 2 – 11
1Petrus 4, 7b – 11
Johannes 15, 26 – 16, 4

Gemeente van de Levende,

“Dominee, wat vindt u van de wereld?”

Dat kan je dus zomaar overkomen anno 2017, dat tijdens een heel gewoon huisbezoek, ineens een vraag als deze wordt gesteld. “Wat vindt u van de wereld?” En het was overduidelijk wat met deze vraag bedoeld werd: Dat geheel van – heel in het klein – die toenemende versmalling op het eigenbelang van mensen. Die mentaliteit van toenemend egoïsme - die we ook in onszelf steeds meer terugvinden... Wat vindt u daarvan, dominee? Dat aan de ene kant...

En aan de andere kant – in de grote wereld dus – die toenemende powerplay in de internationale maar ook nationale politiek – het lijken steeds meer wedstrijdjes armpje-drukken – terwijl steeds meer de ruimte voor redelijk debat, waarin mensen door de verschillen heen de verbinding zoeken, waarin mensen samen wijsheid zoeken in heel complexe vragen... lijkt te ontbreken. Ook in de grote wereld lijkt het steeds meer ‘ieder voor zich’ – America First en the Netherlands second. Kortom, “wat vindt u van de wereld, dominee?”

Dit soort bezorgdheid is natuurlijk van alle tijden... Maar toch – naar mijn gevoel is het iets van de laatste tijd dat het met regelmaat (!) terugkeert in het huisbezoek. En niet alleen in het huisbezoek, trouwens. Ook hier aan de koffietafel, die door de week áltijd gevuld is, waar áltijd ontmoeting plaats vindt... ook daar zijn met regelmaat de ontwikkelingen in moderne wereld thema van gesprek. We leven in spannende tijden - en dat raakt blijkbaar aan ons geloof! Onontkoombaar. We kunnen niet geloven zónder die spanningen te benoemen, te bespreken, en als gemeente samen te doorleven.

Overigens is bezorgdheid iets anders dan angst. En totaal iets anders dan wanhoop. Uit onderzoek van ca. een jaar geleden is gebleken dat juist christenen minder bang zijn voor de toekomst. Terwijl ze echt niet minder realistisch zijn, laten juist christenen zich niet zo snel meeslepen door onheilsprofeten die zich juist in spannende tijden als de onze melden. Maar... zo werd in datzelfde onderzoek nadrukkelijk daarbij aangetekend: dan moet je wel met regelmaat naar de kerk gaan. Regelmatige kerkgangers, die zijn ondanks hun realisme en bezorgdheid minder bang. Curieus hè?

Goede mensen, ergens denk ik dat dat onderzoek precies raakt aan de beleving van déze zondag. Het is vandaag de zgn. zondag ‘weeskind’. De zondag ná Hemelvaart. Maar nog vóór Pinksteren. Veertig dagen lang hebben we gevierd, vanaf Pasen (!), dat de Opgestane onder ons mensen, hier op aarde, heeft rondgelopen. Veertig dagen lang hadden we a.h.w. het tastbare bewijs midden onder ons dat de dood op aarde niet het laatste woord heeft. Veertig dagen lang kon het leven niet op... En ineens..., afgelopen donderdag, was het voorbij. Niet langer is hij onder ons, de Levende-bij-Uitstek. Ineens was hij weg. Verdwenen. Opgenomen. En wij..., gewone stervelingen, gewone aardse mensen, blijven verweesd op aarde achter...

Als er één zondag is die ons met beide voeten hier op aarde plaatst, dan is het de zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren. En tegelijk als er één zondag is die ons het diepe vermoeden geeft dat daarmee – met die voeten op de aarde, met die poten in de klei – niet het laatste woord is gezegd, dan is het ook deze zondag. Want zondag weeskind is ook, bij uitstek, een zondag vol belofte:

“Wanneer de pleitbezorger komt, die ik van de Vader naar jullie zal zenden...” Woorden, gesproken door de Levende, toen hij nog onder ons was... En nu, juist deze zondag van verweesdheid, melden ze zich weer. Als een besef dat van diep komt...

“Wanneer de pleitbezorger komt...”

De oude vertaling sprak nog over 'de trooster'. "Wanneer de trooster komt..."

En die vertaling 'trooster' hadden we te danken aan Luther. Een mooie, tedere vertaling, die op zich ook niet verkeerd is... Maar ergens is het misschien toch te lief.

Troost... dan lijkt het erop dat het er om gaat dat je het uithoudt hier op aarde. Dat je de pijn verdraagt, de ellende, de wanhoop, het onrecht. En ja, je zult het ook uithouden, als je leeft vanuit het verhaal van de Opgestane, die alle dood heeft doorstaan. Dus in die zin klopt het.

Maar tegelijk gaat het om meer dan 'uithouden' alleen. Het gaat er om dat je blijft geloven in het Recht dat Hij geleefd heeft. Het gaat er om dat ook jij als gelovige het Recht blijft doen dat hij gedaan heeft. Dat je, om met de apostel Petrus te spreken, blijft liefhebben, gastvrij blijft, elkaar blijft helpen – ook als alles daartegen lijkt te pleiten.

En om dat 'pleiten' gaat het nu precies. "Wanneer de pleit-bezorger komt...", zo vertaalt de NBV - terecht. Die Griekse term 'Parakleet' is een term uit de rechtspraak. Er staat wat op het spel. Alles staat op het spel. Het Recht in deze wereld staat op het spel. Of er uiteindelijk verschil is tussen goed-en-kwaad... of misschien toch niet...

Op zondag weeskind beseft de kerk van alle eeuwen ten allerdiepste dat dat recht op aarde door alles heen geborgd is. Eens en voor al. In de hemel. Hemels recht, nú, hier, op aarde - dat is waar die hemelse advocaat, die ons op deze zondag wordt beloofd, voor instaat.

Dit geloof ontslaat je niet van het lijden van de wereld. Integendeel. Juist in de hemel is het lijden van de wereld ten allerdiepste gekend. En precies daarom durft de gelovige als geen ander de wereld in te kijken: Dominee, wat vindt u van de wereld? Alles zien we onder ogen. Over alles durven we te spreken. Alle vragen mogen gesteld... Ook de moeilijkste vragen... Over leven dat 'voltooid' is... En over de wegen die je dan kunt gaan. Vragen die te groot zijn... voor een simpele pil... of voor een al even simpel moralistisch antwoord. Het is en wordt in uiterste eerlijkheid – in diepe zorg, maar zonder angst - allemaal besproken hier in de ontmoetingsruimte. We kunnen niet anders. Omdat we ergens, ergens, ergens, het niet laten kunnen te blijven geloven dat geen onrecht ooit het laatste woord heeft. Omdat ons Recht, het aardse Recht, geborgd is, in de hemel... "de oorsprong van alles wat er is" ... de allerdiepste zin van ons aller bestaan.

Amen